

**Misa zadušnica za papu Benedikta XVI.
Đakovo, 5. siječnja 2023.**

Dragi Oče Nadbiskupe i Oče biskupe,
draga braćo svećenici, poštovane časne sestre redovnice,
dragi župljani i članovi naše Đakovačko-osječke nadbiskupijske zajednice!

Osam dana prije smrti sv. Ivana Pavla II., na Veliki petak u Koloseumu, tada kardinal Josef Ratzinger, izgovorio je sljedeću molitvu:

"Često nam se čini kako je tvoja Crkva nalik na brod koji tone, preplavljen vodom, na sve strane izbušen i vodopropusan. (...) Potresa nas, Gospodine, uprljana haljina i uprljano lice Tvoje Crkve. Mi smo ti koji ih prljamo. Mi, mi osobno, izdajemo Tebe neprestano, nakon svih svojih velikih riječi, gesta i obećanja. Mi Te svojim padovima bacamo na tlo, dok se Sotona ceri, jer se nada kako Ti je nemoguće podignuti se nakon ovoga pada. Nada se da ćeš, uvučen u svaki pad tvoje Crkve, i sam ostati na tlu kao poraženik."

Svega 17 dana nakon te vrlo ozbiljne dijagnoze stanja u Crkvi, 19. travnja 2005. kardinal Josef Ratzinger bio je izabran da bude kormilar te lađe Crkve, u koju voda navire s različitih strana.

Kroz sljedećih osam godina njegove papinske službe valovi su bili golemi. Na spomendan Gospe Lurdske papa Benedikt iznenadio je čitav svijet svojim iznenađujući i hrabrim korakom odreknuća od službe Petrova nasljednika, odnosno od papinske službe, koji je - kad malo bolje promislimo – itekako bio potpuno u skladu s njegovim identitetom vjernoga i poniznoga sina Crkve, koji je bio potpuno slobodan od sebe, od vlasti i autoriteta, i koji je Crkvi iskreno služio, a nikad se njome i svojim važnim i uglednim crkvenim službama nije okoristio. Papa Benedikt je potpuno svjesno i promišljeno, te samokritično, ponizno i skromno rekao:

„Posljednjih sam mjeseci osjetio da su mi snage oslabile, i tražio sam ustrajno od Boga, u molitvi, da me prosvijetli svojim svjetlom da donesem najpravedniju odluku ne za moje dobro, već za dobro Crkve. Učinio sam taj korak u punoj svijesti o njegovoj ozbiljnosti kao i novosti, ali s dubokim mirom u duši. Ljubiti Crkvu znači također imati hrabrosti donijeti teške, bolne odluke, imajući uvijek pred očima dobro Crkve a ne nas samih.“

Dan nakon toga dodatno je, bez ikakvog trunaka potištenosti, opterećenosti nekim posebnim problemom, mirno pojasnio, pun duboke vjere u Boga i kršćanske nade te optimizma rekao:

„Osam godina poslije mogu reći da me Gospodin (...) vodio, bio mi je blizu, mogao sam svakodnevno zamijetiti njegovu prisutnost. Bila je to jedna dionica povijesnog puta Crkve koja je imala trenutke radosti i svjetla, ali i teške trenutke; osjećao sam se poput svetog Petra i apostola na lađi na Galilejskom jezeru: Gospodin nam je dao mnogo sunčanih dana i laganog povjetarca, dana kada je ulov bio obilan; bilo je međutim i trenutaka u kojima se more uzburkalo i zapuhao protivni vjetar, kao u čitavoj povijesti Crkve, i činilo se da Gospodin spava. Ali uvijek sam znao da je u toj lađi Gospodin i uvijek sam znao da lađa Crkve nije moja, nije naša, već je njegova a on neće dopustiti da potone; on je taj koji je vodi, zasigurno također uz pomoć ljudi

koje je izabrao, jer je tako htio. To je bila i jest jedna sigurnost, koju ništa ne može potamniti. I zbog toga je danas moje srce ispunjeno zahvalnošću Bogu jer nikada nije uskratio čitavoj Crkvi i meni samom svoju utjehu, svoje svjetlo, svoju ljubav.

Za Papu smo kroz osam godina imali osobu koja je u sebi spojila iznimnog intelektualca i istodobno dubokog vjernika koji je snažno povezivao vjeru i razum.

U središtu njegova pontifikata bilo je trajno teološko i vjerničko traganje za licem Druge božanske osobe koja je postala tijelom te trajno nastojanje spoznati, protumačiti i navijestiti čovjeku današnjice identitet bogočovjeka i spasitelja svega svijeta Isusa Krista. Obdaren od Boga intelektualnim sposobnostima, ljubavlju prema Božjoj riječi i teološkom marljivošću, postao je obdaren golemim i dubokim biblijskim i teološkim znanjem. Bio je doista pravi znanstvenik, filozof, teolog i pastir Crkve koji nanovo iskapa, otkriva i razlaže duhovne temelje i duhovnu povijest europskog kontinenta, intelektualac koji je do kraja srastao s duhovnom poviješću Europe, koji ima pregled filozofije i duhovnosti kroz povijest, teolog koji poznaje traganja religija i filozofa te idejna i vrijednosna strujanja kroz povijest; čovjek koji je znao do kraja domisliti misli i ljude našega vremena, koji ravnopravno i suvereno razgovara s velikanima antike kao i biblijskim likovima, koji na novi način sriče i izgovara stare i nove stvari, te komu je veoma na srcu otkriti kršćanske odgovore na vječito čovjekovo traganje za Bogom i životnim smislom. Istina oslobađa, a ne proizvoljnost ili samovolja - bio je njegov trajni refren.

Uvijek je pogađao u središte problematike. Sjetimo se samo njegovih izraza *opasnost diktature relativizma, kultura smrti, stara Europa koja mrzi samu sebe* i sličnih, zbog čega je dobio epitet „Mozart teologije“.

Možemo kazati da je bio prvi papa koji je Crkvu uveo u dubok i ozbiljan međureligijski dijalog. Po svijetu nije putovao kako mu se prohtijevalo, nego je birao upravo najteža i najvruća područja, u crkvenom i političkom smislu. Putovao je u Svetu zemlju, najskliskije svjetsko političko tlo, išao u Češku koja iz komunističkog sustava izašla kao jedna od najsekularnijih država u Europi; putovao je u Poljsku. Kao papa Nijemac pohodio je Auschwitz, i zgrozio se ponovno nad onim što su činili njegovi sunarodnjaci tijekom Drugoga svjetskoga rata. Išao u Brazil, na krizno područje, Latinske Amerike gdje evangelici odvlače iz krila Katoličke Crkve milijune njezinih članova. Putovao je u zaboravljeni i ranjeni afrički kontinent. Putovao je kao apostol i navjestitelj Božje riječi, bez namjere svima ugoditi i nikomu se ne zamjeriti. Papa koji je započeo i zahtijevao odlučno suočavanje s nasiljem nad maloljetnicima i prvi papa koji se susretao sa žrtvama takvoga nasilja. Pokazao je da je njegova uloga krajnje duhovna, kršćanska i pastirska - Petrova: tješio je zaplakane, nepravdu je nazivao pravim imenom, bio je glasnik nade i anđeo pomirenja. Nastupao je i veoma blago, s puno poštovanja prema svakome i poniznog uvažavanja svakog sugovornika, ali kad je trebalo i krajnje odlučno, bez ljudskoga straha ili obzira – no uvijek obazrivo vodeći računa o dostojanstvu svakoga čovjeka. Uvijek na strani siromašnih, žrtava, obespravljenih, ali bez polarizacije ili pristranosti.

Zahvalni smo mu što je je ponovno osamostalio Srijemsku biskupiju u okviru nove slavonsko-srijemske crkvene pokrajine i što je našu biskupiju digao na rang nadbiskupije i metropolitanskoga sjedišta, te što je gradu Osijeku i Slavoniji dao njihovo crkveno dostojanstvo. Nadbiskup Marin, biskup Đuro Gašparović i ja ostali smo oduševljeni kako se prilikom pohoda *ad limina* na našu riječ da smo iz Đakova on odmah sjetio biskupa Strossmayera kao veoma istaknutog sudionika prvog Vatikanskog sabora i njegovim upitima

poput: je li živ kanonik Hirschenauer, jesu li još uvijek sestre sv. Križa u Caritasovom staračkom domu u Germeringu. Zahvalni smo mu i za njegov apostolski pohod našoj hrvatskoj domovini u lipnju 2011. godine, za riječi o braku i o obitelji te o savjesti, koje nam je uputio tom prigodom i za prekrasan susret s mladima na Trgu Bana Jelačića u Zagrebu.

Draga braćo i sestre, večeras zahvalimo Bogu za toga velikoga pastira i učitelja Crkve te i mi zajedno sa papom Franjom i sveopćom Crkvom u molitvi predajmo i preporučimo njegov duh nebeskom Ocu. Amen.